

כ"א אב תשפ"ה \ גיליון 441

דברים - עקב

הפטרה:

והתאמר ציון עזבני

{ישעיה מ"ט}

לרפואה שלמה.

מיטלי בת עליזה

טליה אסתר בת אלינור

רחלי בת הניה.

רבי יוסף בן עישה

ינון יהודא חי בן ורד רוזה

אפרים יהודא בן רייזל

אנט יעל בת עזיזה

השבת אנו נקרא, "וְהָיָה עֲקֵב תִּשְׁמְעוּן אֶת הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה וְשִׁמְרֶתֶם וְעִשִּׂיתֶם אֹתָם וְשָׁמַר ה' אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם", התורה מבטיחה, שאם עם ישראל ישמרו את מצוות התורה, הרי שמובטח להם ברכות על הפרנסה, ניצחון על האויבים, ובריאיות. וכחמשד הפסוק: "וְאַהֲבָה וּבִרְכָה וְהִרְבָּה וּבִרְכָה פְּרִי בִטְנְךָ וּפְרִי אֲדָמְתְּךָ וְכו' בְּיוֹם תִּהְיֶה מִכָּל הָעַמִּים לֹא יִהְיֶה לְךָ עֶקֶר וְעֶקְרָה וּבִבְהֶמְתְּךָ. וְהִסִּיר ה' מִמֶּךָ כָּל חָלִי וְכָל מִדְּוֵי מַצְרִים הָרָעִים אֲשֶׁר יִדְעֶתְךָ לֹא יִשְׁיִמָּם בְּךָ וְיִתְּנֶם בְּכָל שְׁנְאֶיךָ. וְאַכְלֶתָ אֶת כָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ". נשאלת השאלה, מדוע פתחה התורה בלשון רבים והיה עקב תשמעון, ושמרתם, ועשיתם, וסיימה בלשון יחיד ושמר ה' לך, ואהבך, והרבך, ובירך פרי בטנך וכו', או שתכתוב הכל בלשון יחיד או בלשון רבים? אך אם נתבונן היטב נראה שעל קיום המצוות, כתבה התורה בלשון רבים, "תשמעון", "ושמרתם", "ועשיתם". ואילו במתן שכרן של המצוות, והברכות שבהן, הקפידה התורה לכתוב בלשון יחיד, ללמדנו, כי רבים יכולים לקיים מצוות, אך את השכר על קיום המצוות, יקבל כל אחד לפי השקעתו בקיום המצווה, שהרי אינו דומה קיום מצווה של אדם כשזה בא לו בקלות ללא טורח, לאדם שקיום המצווה בא לו בקושי רב, אינו דומה אדם שהולך להתפלל כשהוא שבע, לאחר מקלחת, והולך מתון, לאדם שחזר מעיסוקיו סמוך לשקיעת החמה, כשהוא רעב, צמא ועייף, ובכל זאת רץ לתפילת מנחה. אף שבסך הכל שניהם התפללו אותה תפילה, אך השכר על קיום המצווה אינו שווה בשניהם, אלא נמדד לכל אחד לפי גודל השקעתו בקיום המצווה, וכמו שנאמר בתהילים, "וְלֹךְ ה' חֶסֶד כִּי אֵתָה תִּשְׁלֵם לְאִישׁ כְּמַעֲשָׁיו". **מעשה במלך רם ונישא, שבנה לו ארמון חדש**, ובו טרקלין גדול ורחב לקבלת אורחים, רצה המלך כי טרקלין זה יהיה מפואר ביותר, והזמין ארבעה ציירים אומנים ובקש מהם שכל אחד יקבל כותל אחד מארבעת כתלי הטרקלין, ויצויר עליו ציורים כידי הדמיון הטובה עליו. נתן להם שלושים יום לסיים את הפרויקט, כאשר המלך מבטיח להם שכר גדול בסיום העבודה. בינתיים, קבלו סכום גדול של כסף על החשבון, לקניית חומר לעבודה. למחרת התייצבו ארבעת הציירים בארמון המלך, כל אחד בחר לו כותל, ווילונות נפרשו ביניהם כדי שלא יעתיקו אחד מהשני. הצייר הראשון החל מיד בציורים של נופים מרהיבים, הרים מושלגים, אגמים ומפלי מים. לעומתו הצייר השני, החל לצייר גינות נוי עצי פרי ופרחים בצבעים מרהיבים. הצייר השלישי צייר את עולם החי, תוכים וציפורים נדירות, השוכנים ביערות העד, על רקע של נפלאות הבריאה. ורק הצייר הרביעי ישב רגל על רגל. בכסף שקיבל לקנות חומר, קנה לעצמו אוכל ושתיה וישב לנוח. כששאלו אותו חבריו, מה אתה ענה להם, כי יש עוד זמן וכעת הזמן לנוח. כך עבר שבוע ועוד שבוע, שלושת הציירים מתקדמים בעבודתם לקראת סיום, ורק הצייר הרביעי נח ומטייל וטוען שיש לו עוד זמן. שלשה ימים לפני תום המועד שהקציב להם המלך, קבלו הודעה כי בעוד שלושה ימים יבוא המלך לראות את עבודתם וליתן להם את שכרם. התעורר הצייר הרביעי, והבין כי לא נותר לו זמן לעשות את עבודתו, ואת הכסף לחומרים הוא בזבז, החל לטכס עצה היאך לקדם את פני הרעה, ואז נצנץ במוחו רעיון גאוני, מיד מדד את גודל הכותל עליו הוטל עליו לצייר בו, והלך לחנות של זגגים, הזמין מראה ענקית מזכוכית בגודל כל הקיר, והדביק אותה על הקיר, כך חשב לפתור את הבעיה, ברגע שיבוא המלך הרי שהוא יראה את הציורים של כולם בקיר שלו, וכך בעוד שלושת הציירים עושים את הגימור האחרון לציורים הרי שהצייר הרביעי סיים לשים את המראה הענקית וישב לנוח. ביום המיועד הגיעו המלך והשרים לראות את הטרקלין ואת העבודה של הציירים וליתן את שכרם. הגיעו לכותל הראשון, הסירו את הווילון, וכולם התפעלו מהציור היפה והמדהים של הנופים, הרי השלג ומפלי המים שנראו כאמיתיים. פנו לכותל השני, הסירו את הווילון, ולעיניהם המשתאות נתגלה ציור קיר ענק של גינות נוי עצים ופרחים בצבעים נדירים. מיד נפנו לכותל השלישי, הסירו את הווילון, ומולם נפרש ציור מרהיב של עולם החי ציפורים ותוכים ממנים שונים, שנתן תחושה כאילו הם ממש חיים. מיד פנו כולם לכותל הרביעי, וכשהסירו את הווילון, קולות של התפעלות ותדהמה יצאו מפי המלך והשרים, כשבקיר זה ראו גם נופים מדהימים ועולם המים, גם את עולם הצומח, וגם את עולם החי, הכל במקום אחד. אמנם המלך הבין את ערמתו של הצייר הרביעי שהדביק מראה על הקיר, ובו משתקפים שלושת הציורים משלושת הקירות. אך שתק ולא אמר כלום. כאשר הגיע זמן תשלום השכר, קרא המלך לשר האוצר וציווהו לשים תיק יקר ערך מלא דינרי זהב ליד הקיר של הצייר הראשון ותיק נוסף של דינרי זהב ליד הקיר השני, ותיק מלא דינרי זהב נוסף ליד הקיר השלישי. ראה זאת הצייר הרביעי ושאל, כבוד המלך מה איתי? ענה לו המלך, הבט בקיר שלך, שם מונחים שלושה שקים של דינרי זהב לך וקח לך אותם! ללמדנו שכרו של האדם ניתן לפי גודל השקעתו בקיום המצווה באופן אישי, "כי אתה תשלם לאיש כמעשיו", אף בימים אלו של חופשה ונופש, ישנם קשיים מסוימים בקיום המצוות, הנראים לכאורה כשעת הדחק, נשתדל להתאמץ בקיום המצוות, זמני התפילה, ובצבור, נקפיד להיות מהדרין במצוות כדבר יום ביומו, ונזכה להתברך מפי עליון את כל הברכות שבפרשת השבוע, **אמן. שבת שלום ומבורך.**

זמני כניסת ויציאת השבת

רבינו	צאת	כניסת	
תם	שבת	השבת	
20:39	20:00	19:47	ירושלים
20:37	20:03	19:04	תל אביב
20:40	20:03	18:58	חיפה
20:38	20:01	19:04	באר שבע
20:32	19:57	18:50	אילת

פתגם השבוע

"מתוך שמחה, נעשית העבודה
ביתר הצלחה וביתר מהירות,
ובהרחבה והגדלה יתירה"

{האדמו"ר הריי"צ}

לזרע של קיימא. אמן.
שלמה בן יונה
חנה בת יעל
אליהו בן מרים
מרגלית בת חנה

"אור החיים הקדוש"

"מידה כנגד מידה"

כשהאדם מבטל מצוה אחת, הוא מבטל את החיות של האבר שהוא כנגדו

"כָּל הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אֶנְכִי מִצְוֶה הַיּוֹם תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תַּחְיוּן" {ח', א'}

שואל רבינו האור החיים הקדוש: לאיזה מצוה נתכון הפסוק, ובפרט שהתורה כבר אמרה בתחילת הפרשה "וְהָיָה עֲקֵב תִּשְׁמְעוּן אֶת הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה וְשִׁמְרָתֶם וְעֲשִׂיתֶם", ומה מוסיפה התורה כאן?

ומתרץ רבינו הקדוש: שהפסוק בא להזהיר ולהודיע לאדם, שכל מצוות התורה נחשבים כמצווה אחת גדולה, ויש להם יסוד ובנין אחד, וכשהאדם לא נזהר אפילו במצווה אחת קלה, הרי הוא מחסר חלק אחד בקניין המצוות, וכאילו לא קיים כלל בשלימות, את כל מצוות התורה.

ומוסיפה התורה להביא דוגמא לזה, "לְמַעַן תַּחְיוּן" – שכמו שאם יכאב לאדם אבר אחד מרמ"ח אבריו, הרי הוא מכאיב ומשפיע גם לשאר האברים, ואין האדם מקבל מענה על כאבו, במה ששאר אברים אחרים בריאים ושלמים – כמו כן הדבר במצוות התורה, שלא יוכל להשלים חסרון במצווה אחת, במה שמקיים שאר המצוות.

זאת ועוד, מוסיף רבינו הקדוש, שהחיות של אברי וגידי האדם תלויים בשמירת המצווה, שהרי ישנם רמ"ח {248} אברים כמניין רמ"ח מצוות עשה, ושס"ה {365} גידים כמניין שס"ה לא תעשה, יוכשאתה מחסר אחת מכל המצוות, אתה מחסר כנגדו חיות אבר אחד'.

"כָּל הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אֶנְכִי מִצְוֶה הַיּוֹם תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תַּחְיוּן" קשה שהרי כבר אמר בתחילת הפרשה "וְהָיָה עֲקֵב תִּשְׁמְעוּן", ומפרש רבינו האור החיים הקדוש שתיבת 'שמור' מלשון 'המתנה וציפייה', ואם כן יש לומר שיש כאן ציווי מיוחד 'שצריך שיהיה האדם יושב ומצפה מתי תבוא לידי המצווה לעשותה'.

הבית השלם

הרב שמעון שמש שליט"א – יועץ זוגי וחינוכי: 052-7162999

"מה בסך הכל אמרתי? מה אתה עושה מזה עניין? למה אתה כועס על דבר כזה קטן? על דבר כזה פשוט את הופכת את כל העולם?" משפטים מהסוג הזה נשמעים הרבה ובהמון וריאציות ונוסחאות. לפעמים בני הזוג נעלבים האחד מן השני ותופסים ריחוק, ונעשים ברוגז... בעיני צד האחד, הדבר נראה זניח ועניין של מה בכך. אולם הצד השני רואה בזה את ההפך הגמור וכמעט בגדר חורבן הבית השלישי! הם יכולים להגיע לרמה של ריחוק רגשי ואפילו סלידה, עד גבול הגירושין או פירוד חלילה! ומעניין, כל מי ששומע את הטענות של כל אחד מן הצדדים **בנפרד**, מצדיק אותו הצדקה גמורה: "באמת, כך אמר לך? אוי ואבוי!!!" "מה, כך היא עשתה לך ליד המשפחה... ועוד צחקקה?! השם ישמור... בושעה!!!" וכן הלאה שניהם מקבלים הצדקה ולגיטימיות מלאה על הצד שלהם, אבל איך יתכן שדבר של 'מה בכך', פוגע אנושות בצד שמנגד? התשובה היא בדברי משה רבנו עליו השלום. בתחילת הפרשה 'והיה עקב תשמעו' אומר רש"י, שאם המצוות הקלות שאדם **דש בעקביו** תשמעו, אז הקדוש ברוך הוא נותן לכם ברכות רבות: וברכך, והירבך, וברך פרי-בטנך, דגן תירוש ויבול מבורך, וכן צאן ובקר, רפואה וביטחון, עד כדי ניצחון ואובדן כל האויבים! ומה מיוחד כל כך **במצוות הקלות** שעקב שמירתן מקבלים של כל כך הרבה הטבות? פשוט, האהבה כלפי שמיים נמדדת יותר **במצוות הקלות** או בחוקים שאין בהם **טעם והיגיון אנושי**, ואדם עשוי להימנע מלקיים אותן, משום שלא מבין מה הטעם שלהם! כך מסביר הרמב"ן, שבכך נמדדת אהבת היהודי כלפי שמיים. ולכן הקדוש ברוך הוא מחזיר כפל כפליים טובות וברכות עד בלי די, דווקא למי שאכפת לו בקיום המצוות הקלות, תהיינה אשר תהיינה. ולענייננו: את לא מצליחה להבין, מדוע דבר פלוני כל כך חשוב וקריטי עבור בעלך! אבל דווקא בכך האהבה נמדדת! אולי אתה לא מסכים עם הזוטות שאשתך עושה מהם עניין, אבל **בשבילה ובעינייה** זה חשוב ללא שיעור!!! האהבה אינה נמדדת בדברים **המוכּנים** וההגיוניים לאוהב בלבד, אלא בעיקר בדברים **שחשובים עבור הנאהב**! אדם השומר את מצוות השם **הידועות וההגיוניות**, אינו מראה בכך שהוא **עובד השם**, משום שעושה הכל על פי ההיגיון והשכל האנושי. אבל כאשר נזהר גם בכל שמץ של חוקים שאינם מובנים, כגון בשר וחלב, שעטנז, כלאים וכדומה, ומדקדק בהן **קלה כבחמורה**, מראה בכך שאוהב את השם באמת וחפץ **לעשות רצונו יתברך נטו**. ועוד נקודה: 'והיה עקב תשמעו', מגיעות לכם המון טובות. אבל לפני הכל, התורה מזכירה את המלה אהבה כלפי היהודי המקיים אותן: **"וְאָהַבְךָ"**, ואחר כך וַיִּבְרַךְ פרי בטנך ועוד! **בהצלחה.**

הלכות - ילקוט יוסף

הלכות תפלה וזמנה

לרפואה שלמה . אמן.
קסם לאה היה בת אלה
ולהצלחת אשר בן
יהודית מלכה וב"ב.

כיון שהגיע עמוד השחר, אסור לו לאדם שיקדים לפתח חבירו ליתן לו שלום קודם התפלה, ואפילו הוא אביו או רבו, אבל מותר לומר לו צפרא דמרי טב. ואפילו זה אינו מותר אלא כשהוצרך ללכת לעסק מעסקיו או לשום ענין, ואגב זה נכנס אצלו ליתן לו שלום. אבל אם אינו הולך אלא להקביל פניו קודם התפלה, אפילו זה הלשון אסור. ואם פגע בו בדרך מעיקר הדין מותר לומר לו שלום. אך טוב לומר גם בזה בלשון אחר, כגון בוקר טוב, וכדומה.

מותר להקיץ את חברו ששמו שלום ולקרוא לו בשמו, אף שהוא קודם התפלה.

כל מה שאמרנו שאין להקדים שלום לחברו הוא דווקא קודם תפלת שחרית, אבל אחר תפלת שחרית, כל היודע בחבירו שהוא רגיל ליתן לו שלום ואינו נותן לו שלום, נקרא גזלן, כמבואר בגמרא. ואמרו על רבי יוחנן בן זכאי שלא הקדימו אדם שלום מעולם, ואפילו נכרי בשוק. ויש אומרים דלמי שאינו רגיל ליתן לו שלום, אין להקדים לו שלום, דשמא לא יחזיר לו וייקרא גזלן ועובר על לפני עור. אך אין זה אלא ממדת חסידות בעלמא.

מותר לצאת לשדה התעופה קודם התפלה כדי להפרד מאביו או רבו היוצאים לארץ אחרת. אך לא יפרד מהם בלשון "שלום", אלא בלשונות אחרים, כמו נסיעה טובה, וכדומה. וכל שכן שמותר כשמלווה אותו לדרך. ואם יארגנו מנין להתפלל שחרית בשדה התעופה, מותר לנסוע לשדה התעופה להתפלל שם ואחר כך להפרד מאביו או רבו.

צבור מתפלל אחר צאת הכוכבים של הגאונים, לא טוב הם עושים] ומי שאינו משיג מנין לתפלת ערבית אלא אחר חצות לילה, יש מי שאומר שעדיף לו להתפלל ביחידות קודם חצות, מאשר להתפלל בצבור אחר חצות, שהרי לכתחילה צריך לקרות קריאת שמע מיד בצאת הכוכבים, וזמנה עד חצות לילה, ורק בדיעבד אם איחר יכול לקרוא קריאת שמע לבדו, ויתפלל עם הצבור אחר חצות.

וכן מי שנצרך לנקביו ויכול להעמיד עצמו שעה וחומש, אלא שאם ילך לנקביו יפסיד תפלה בצבור, יש אומרים שיתעכב וילך לנקביו, אפילו שעל ידי זה יפסיד תפלה בצבור, שהרי אין תפלתו של הנצרך לנקביו תפלה אלא בדיעבד, ואפילו אם יכול להעמיד עצמו שעה וחומש. ויש אומרים שאין להפסיד תפלה בצבור כל שיכול להעמיד עצמו כדי פרסה, מאחר שבאופן כזה אין תפלתו תועבה. והעיקר לדינא כסברא ראשונה, שיש לו לוותר על תפלה בצבור, כדי להתפלל בגוף נקי, אף ביכול להעמיד עצמו שיעור פרסה. אולם אם יעבור זמן תפלה לגמרי, ככהאי גוונא שעת הדחק כדיעבד דמי, וכל שיכול להעמיד עצמו שיעור פרסה יתפלל.

כשאין מנין לתפלה בנץ החמה, אין ליחיד להתפלל עם הנץ, אפילו אם הוא רגיל להתפלל בכל יום עם הנץ החמה. אלא אם כן הוא מכיון יפה בתפלתו, שאין הדבר תלוי אם הוא רגיל להתפלל בנץ או לא, אלא אם יכול לכוין בכל תפלת שמונה עשרה, או לא. מי שנהג להתפלל בקביעות עם הנץ החמה, ובאופן חד פעמי מבטל את מנהגו ומתפלל אחר הנץ, וכגון כשיש לו שמחה משפחתית, או באופן הנזכר בסעיף הנ"ל, אין צריך התרה על מנהגו.

מי שאפשר לו להתפלל עם הנץ או לאחר מכן, אינו רשאי להקדים להתפלל עם מנין של פועלים אחר עמוד השחר. כי לא הותר לפועלים להתפלל בזמן כזה, אלא מפני שהוא שעת הדחק להם, וכדיעבד דמי, אבל מי שאפשר לו להתאחר ולהתפלל עם הנץ החמה או לאחר מכן, אינו רשאי להתפלל תפלה של דיעבד. ואפילו אם הם זקוקים לו להשלים המניין, די לו להצטרף אליהם לענות קדיש וקדושה וברכו, אבל התפלה יתפלל לאחר מכן תפלה בזמנה. ואפילו אם אין שם מנין אלא המניין של הפועלים, מוטב לו להתפלל ביחידות תפלה בזמנה, מאשר להתפלל בצבור תפלה שיוצאים בה ידי חובה רק בדיעבד.

למרות שלפי ההלכה עדיף להתפלל ביחידות באופן המועיל אף לכתחילה, מאשר תפלה בצבור באופן המועיל רק בדיעבד, מכל מקום עדיף להתפלל בצבור מנחה גדולה, מאשר להתפלל ביחידות מנחה קטנה. שאף על פי שדעת מרן הש"ע דלכתחילה צריכים להתפלל מנחה קטנה, מכל מקום מאחר ורבו הראשונים הסוברים שאפשר להתפלל לכתחילה מנחה גדולה, לפיכך אין להתפלל מנחה קטנה ביחידות, ולוותר על תפלה בצבור במנחה גדולה.

והוא הדין במי שנתעכב מלהתפלל מנחה עד סמוך ממש לשקיעה, ויודע שאם ימתין למנין יצטרך להתפלל אחר השקיעה, בזמן בין השמשות, יש לו להמתין להתפלל בצבור, ולא להתפלל ביחידות קודם השקיעה. אך אם התעכב מלהתפלל מנחה, ועד שיהיה מנין יגיע זמן צאת הכוכבים לפי הגאונים, בודאי שאין לו להמתין כדי להתפלל בצבור, אלא יתפלל ביחידות קודם צאת הכוכבים. ולא יסמוך על סברת רבינו תם ודעימיה. [ומה שאותו

הגאון רבי חיים הלוי סולובייצ'יק זצוק"ל

נולד בוואלוז'ין שנת תרי"ח לאביו רבי יוסף דב הלוי סולובייצ'יק מבריסק, מראשי ישיבת וואלוז'ין, רבה של בריסק ומחבר שו"ת "בית הלוי", ואצלו למד את רוב תלמודו. נשא את ליפשא, בתו של הרב רפאל שפירא, ראש ישיבת וולוז'ין ורב העיר. בעקבות מחלוקת שפרצה בין אביו לבין הנצי"ב, נאלץ אביו לעזוב את הישיבה, ור' חיים הלך עמו לסלוצק. בשנת תרמ"א שב לוולוז'ין, והתמנה במקום חמיו לעמוד בראשות הישיבה, כמשנה לנצי"ב. בתקופה זו הגיד שיעורים בישיבה. עם סגירת הישיבה, עבר לכהן כרבה של בריסק, ועמד בראשות הישיבה שם. בתקופת מלחמת העולם הראשונה ברח למינסק, ובאותה תקופה התגורר יחד עמו חותנו הרב שפירא. היה ידוע בהחמרות מרובות, ביניהן גישה מחמירה לעניין פיקוח נפש. בעקבות גישה זו, הקל מאוד בשמירת צומות לאלו שהיו חולים. כאשר טענו כנגדו על כך שהוא מקל בדיני הצומות, אמר שהוא מחמיר בדיני פיקוח נפש. מסופר גם שבאחד מלילות יום הכיפורים כשנדרש כסף לפדיון שבויים משלטון הצאר, הורה שלא יתחיל בתפילה עד שהכסף ייאסף מהציבור, והציבור נדרש להביא אותו במזומן בליל יום כיפורים עצמו. יחסו לחסידות היה מעורב. למרות היותו ליטאי ומתלמידו של תלמידו של הגאון מוילנה, הכיר בחיוניותה, אף שהוא בעצמו לא התנהג לפיה. האדמו"ר הרשב"י מלובביץ', רבי שלום דוב בער שניאורסון, לחם עמו כתף לצד כתף נגד הגזירות השונות של רוסיה הצארית. הייתה לו השפעה ציבורית רבה, והתנגדותו לציונות הייתה חריפה. על אף קנאותו היה ידוע כרחב לב גם כלפי הרחוקים מדרכו, אם כי לא לאידאולוגיה שהם ייצגו. מורשתו בלימוד גמרא. השפעתו על שיטות הלימוד הנהוגות כיום בישיבות מכרעת. הוא ותלמידיו נהגו לנתח כל גורם בסוגיה התלמודית לחלקיו, בדרך כלל ל"שני דינים" שונים המעורבים בו. בדרך זו נתנו מימד חדש של עומק לתלמוד ולרמב"ם, ונפתחה הדרך להוסיף ולהעמיק בשאלות ובתירוצים. אופיינית לו החלוקה בין "חפצא" לבין "גברא" - אם ההלכה נאמרה לגבי חפץ או לגבי האדם. למשל, החובה לבער חמץ ערב פסח - האם פירושה שלאדם לא יהיה חמץ או שמא שהחמץ יתבער. לכאורה נראית זו שאלה עקרה. למעשה ניתן להבין על ידה הבדל חשוב בדיון. אם העיקר הוא שלאדם לא יהיה חמץ, מה משנה כיצד הוא יבער אותו. ממילא כל דרכי ביעור החמץ כשרות. אם הדגש הוא על כך שהחמץ יתבער, ייתכן שיש דווקא דרכים מסוימות שבהן עליו להתבער. כיוצא באלו הוא תוהה על הבנת מושגים הלכתיים רבים, ומתווה דרך לשיטת החקירה הישיבתית ליטאית הרווחת היום. אחת ההשלכות של שיטתו על הישיבות בימינו היא ההתמקדות המעמיקה בסוגיות והעדפתה על רכישת ידע ושלטיה רחבים בתלמוד. רבי חיים היה ידוע במיוחד בחכמתו ובצדקתו. הוא

אהד ביותר את החסידים בדורו ובהתאם לכך הוא גם רצה להשתדך עם יהודים שנמנו על תנועת החסידות. כל בניו ובנותיו שידך לחסידים ואנשי מעשה, למעט משידוך אחד. סמיכת רבנים להוראה: רבי חיים, כגדול הדור, היה סומך רבנים אחרים להוראה. כאשר הרה"ק רבי לוי יצחק שניאורסון, אבי הרבי, רצה לקבל סמיכה, בא רבי לוי יצחק לרבי חיים מבריסק, שאכן הסמיק אותו. דרכו היה שבנוסף לשאלות אותם שאל את הנבחן, היה גם נותן לנבחן להשיב על שאלות שבאו לפניו בשעת מעשה. כאשר בא אליו רבי יצחק לוי, היה אז חג הסוכות, והתעוררה באותה זמן שאלה בנוגע למקום מסוים ששכחו לערב בו עירובי חצרות, וממילא לא יכלו תושבי המקום לבשל ביום טוב לכבוד שבת קודש, ולקיים את מצוות עונג שבת. השאלה באה לפני רבי חיים, שהציג את השאלה בפניו של רבי לוי יצחק, ורבי לוי יצחק פסק כי הסוכה עצמה מערבת, ובדיעבד אפשר לבשל גם במקרה כזה, את מאכלי השבת ביום החג. הרבי הסביר את הפסק בכך ש"עירוב חצרות" ענינו שהחצר כולה נעשית רשות אחת, והיינו על ידי זה שלוקחים פת או איזה ענין של מזון שבו משתתפים כל דיירי החצר, ומניחים בדירתו של אחד מהם, וכיון ש"דירתו של אדם אינה נמשכת אלא אחר מקום פתו", נעשה מקום זה רשות משותפת של כל דיירי החצר. ובכן במה דברים אמורים שיש צורך בכך - בשבתות של כל השנה, שכל אחד אוכל בדירתו, ולא בדירת חבירו, ולכן, כדי שיוכלו לטלטל בחצר, צריך להוסיף ענין בפני עצמו, שתהיה גם פת ואכילה משותפת לכל דיירי החצר; אבל בחג הסוכות, שממילא אוכלים כולם בסוכה שבחצר, ודעתו של אדם היא במקום שאוכל סעודתו - אין צורך בעירוב בפני עצמו, כיון שסעודת כל דיירי החצר היא באותו מקום ובאותו ענין. נפטר בכ"א באב תרע"ח ונקבר בבית הקברות בוורשה, על יד סב אשתו הנצי"ב.

מכתב בכתב-יד
וחתימת הגאון
רבי חיים הלוי
סולובייצ'יק

ניתן לקבל את העלון במייל. נא לשלוח בקשה למייל: Asher7171@walla.com

הצעות והארות יתקבלו בשמחה. אשר ביטון - רב משמר הגבול - ירושלים. 0524090556